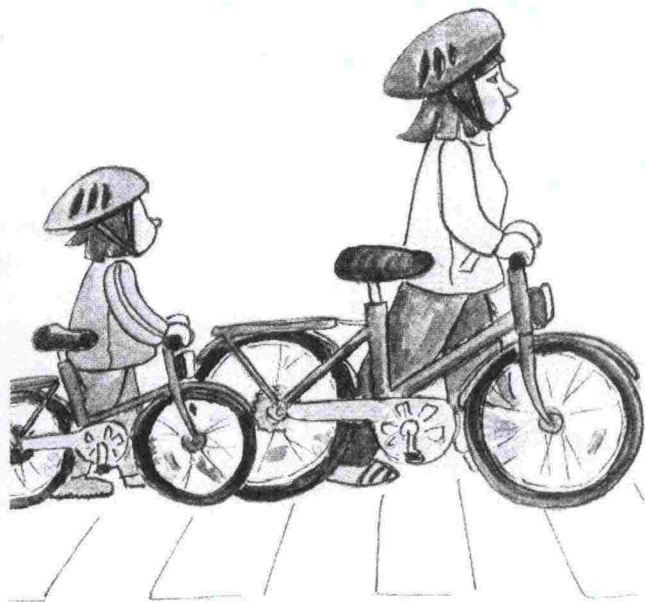

20080325

Etelä-Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuksuunnitelma

KVT-osa

Toiminta- ja suunnitelma-asiakirjat

Etelä-Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuksuunnitelma

KVT-osa

Toiminta- ja suunnitelma-asiakirjat

Toiminta- ja suunnitelma-asiakirjat

TIEH 1000167

Tiehallinto
Asiantuntijapalvelut
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelinvaihde 0204 22 11

Sisältö

1	JOHDANTO	6
2	LIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET SEUDULLA	7
2.1	Valtakunnalliset ja läänin tavoitteet	7
2.2	Etelä-Suomen läänin liikenneturvallisuus- suunnitelma 2006–2010	8
2.3	Toiminnalliset tavoitteet	8
2.4	Henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämistavoitteet	9
3	KASVATUS-, VALISTUS- JA TIEDOTUSTYÖN YLEISIÄ PARANTAMISKEINOJA	11
3.1	Johdanto	11
3.2	Eri hallintokuntien ja sidosryhmien tehtävät	12
3.3	Tärkeimpiä sidosryhmiä	17
3.4	Tiedottaminen	18
3.5	Liikennevalvonta	18
3.6	Liikenneturvallisuustyön organisointi	19
3.7	Seudullisia liikenneturvallisuustyön organisoimismalleja	20
3.8	Liikenneturvallisuustyön seuranta	21
4	KASVATUS- VALISTUS- JA TIEDOTUSSUUNITELMA	22
5	LIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI SEUDULLA	32
5.1	Liikenneturvallisuustyön kehittämisprosessi suunnitelman aikana	32
5.2	Liikenneturvallisuustyön nykytila seudulla	33
5.3	Liikenneturvallisuustyön organisoiminen seudulla	34
5.4	Jatkotoimenpiteet ja seuranta	36

1 JOHDANTO

Etelä Päijät-Hämeen liikenneturvallisuussuunnitelma käsittää kahdeksan kunnan alueen. Suunnitelma sisältää Artjärven, Asikkalan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan liikenneympäristön parantamissuunnitelmat sekä seudullisen liikenneturvallisuustyön kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelman.

Liikenneympäristön parantamissuunnitelman tavoitteena on seudun liikenteen vaaranpaikkojen kartoittaminen ja liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden määrittäminen. Liikenneturvallisuuden kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelman (KVT-suunnitelma) tavoitteena on seudun KVT-työn nykytilanteen kartoittaminen ja liikenneturvallisuustyön organisointi ja käynnistäminen. Suunnitelman tavoitteena on varmistaa työn jatkuvuus ja se, että liikennekasvatustyö tavoittaa kaikki ikäryhmät. Suunnitelmalla haetaan uusia toimintamalleja hallintokunnissa tehtävään liikenneturvallisuustyöhön. Työhön sitoutetaan kaikki seudulla toimivat eri hallintokuntien yksiköt.

Liikennekasvatuksella annetaan valmiuksia turvalliseen liikkumisen osaamiseen ja asenteisiin painottuvalla työllä. Liikenneturvallisuustyön tulee tavoittaa kaikki ikäryhmät. Tärkeän perustan tulokselliselle liikennekasvatukselle antaa se, että eri organisaatioissa työskentelevillä on käytössään riittävä osaaminen ja työkalut.

Tässä suunnitelmassa on määritelty ennen kaikkea liikenneturvallisuusryhmän toiminta. Kuntaryhmän rooli on liikenneturvallisuustyön kentässä yksi keskeisimmistä, koska kunnassa tehtävä työ näkyy kuntalaisten arjessa. Vastuu työn ulottamisesta kaikkia kuntalaisia koskevaksi on hallintokuntien vastuushenkilöillä, jotka pitävät yhteyttä ja vastuuttavat omassa hallintokunnassaan työskenteleviä käytännön liikenneturvallisuustyötä tekeviä

Liikenneturvallisuussuunnitelman tilaajana ovat toimineet Tiehallinnon Hämeen tiepiiri, sekä kaikki alueen kunnat. Tiehallinnossa työstä on vastannut Katja Levola. Suunnitelman on laatinut Ramboll Finland Oy, josta projektin vetäjänä ja KVT työstä vastaavana on toiminut Teemu Kinnunen. Projektisihteerinä ja liikenneympäristötyöstä on puolestaan vastannut Lauri Vesanen.

2 LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET SEUDULLA

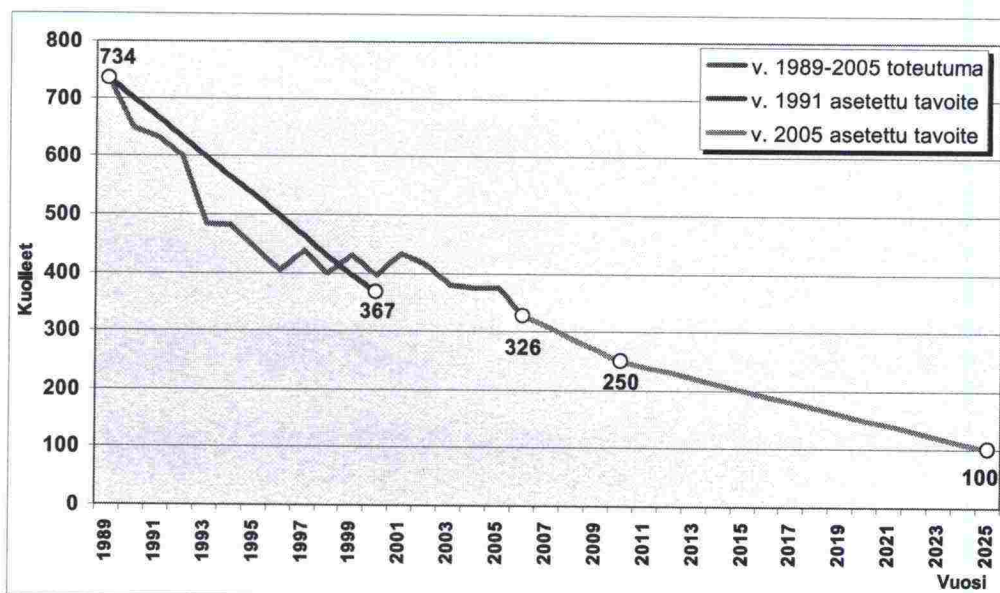
2.1 Valtakunnalliset ja läänin tavoitteet

Tieliikenteen turvallisuus 2006–2010

Liikenne- ja viestintäministeriön johdolla laaditussa valtakunnallisessa liikenneturvallisuussuunnitelmassa vuosille 2006–2010 on esitetty toimenpiteitä, joilla pyritään liikenneturvallisuuden jatkuvaan parantamiseen (suunnitelma on saatavissa mm. ministeriön kotisivulta www.mintc.fi). Suunnitelmassa on esitetty pitkän ajan liikenneturvallisuusvisio:

Tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteena on luoda edellytykset liikennejärjestelmän jatkuvalle kehittämiselle siten, että vuonna liikennekuolemien määrä olisi vuonna 2010 alle 250 ja 2025 kuolisi liikenteessä alle 100 ihmistä vuodessa

Suunnitelman mukaisen liikenneturvallisuustavoitteen saavuttamiseksi koko maassa toteutetaan seuraavia toimenpiteitä: yhteistyön tehostaminen, kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen pääteillä, jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden onnettomuuksien vähentäminen asutuskeskuksissa, nopeuksien hallinta, päihdeonnettomuuksien vähentäminen, ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentäminen, kuljettajaopetuksen ja ajokorttiseuraamusten tehostaminen. Valtioneuvosto on hyväksynyt suunnitelman (periaatepäättös tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta 9.3.2006).

Kuva 2.1-1. Liikennekuolemien valtakunnallinen vähentämistavoite vuosille 2010 ja 2025 (Liikenne- ja viestintäministeriö)

2.2 Etelä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuunnitelma 2006–2010

Etelä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuden painopistealueet on esitetty läänin liikenneturvallisuuksuunnitelmassa vuosille 2006–2010. Suunnitelmassa esitetään kuusi painopistealuetta, joihin läänin liikenneturvallisuuksutyössä tulisi panostaa:

- Taajamien liikenneturvallisuuksuden parantaminen
- Pääteiden ja ammattiliikenteen turvallisuksuden parantaminen
- Liikenneturvallisuuksutyölle myönteisten arvojen ja asenteiden edistämisen
- Liikenneturvallisuuksutyön toimintamuotojen edistämisen
- Päihdeonnettomuuksien vähentämisen
- Ikääntyvien liikenneturvallisuuksuden parantaminen

Etelä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuvision:

Tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Etelä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuunnitelman tavoitteena on parantaa turvallisuutta jatkuvasti kohti tasoa, joka on enintään 100 tieliikennekuolemaa vuonna 2010 ja enintään 40 tieliikennekuolemaa vuonna 2025.

2.3 Toiminnalliset tavoitteet

Etelä-Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuksuden toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisiin ja läänin liikenneturvallisuuksutavoitteisiin. Pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi on esitetty täsmennettyjä seudun liikenneturvallisuuksutavoitteita.

Seudun pitkän aikavälin liikenneturvallisuuksuvision:

Liikenneturvallisuuksutyö tarjoaa kaikille seudun asukkaille valmiudet selviytyä liikenteessä. Tieliikennejärjestelmä suunnitellaan siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Täsmennetyt seudun liikenneturvallisuuden parantamistavoitteet perustuvat onnettomuusanalyysin, liikennekasvatuksen, -valistuksen ja -tiedotuksen nykytilan analyysin sekä asiantuntijakeskustelujen tuloksiin. Tavoitteet ovat osa seudullisesti hyväksyttyjä toimenpidesuunnitelmia:

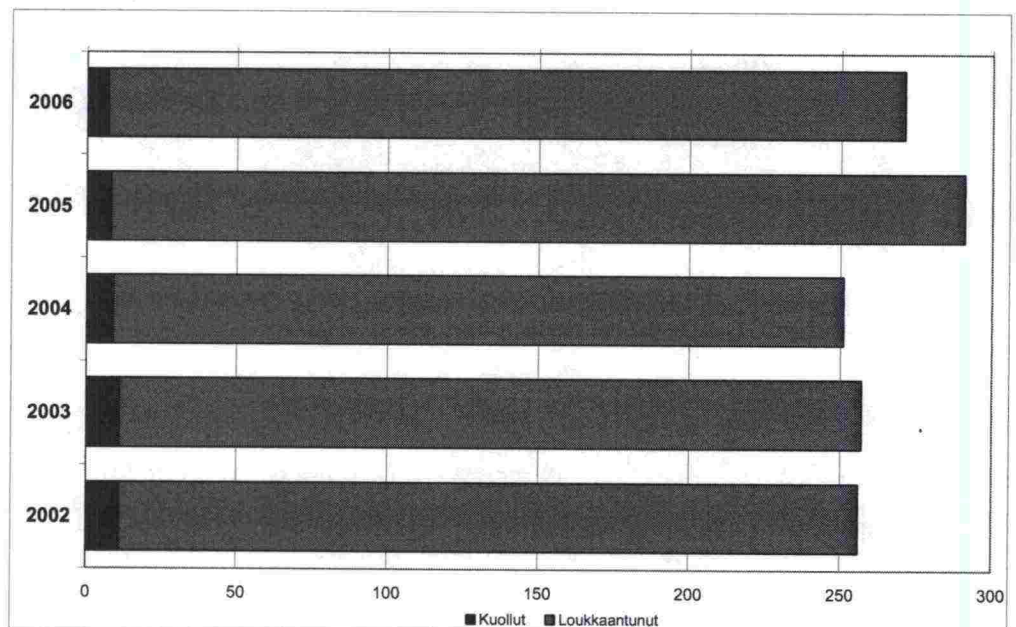
- Jatkuvan ja aktiivisen liikenneturvallisuustyön seurantajärjestelmän aikaan saaminen
- Nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen
- Kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen
- Ajonopeuksien alentaminen
- Liikenneturvallisuusmyönteisten asenteiden edistämien
- Alkoholin aiheuttamien haittojen vähentäminen liikenteessä

Asetettuihin tavoitteisiin pyritään toteuttamalla suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä sekä ottamalla liikenneturvallisuustyö osaksi laajempaa kuntien turvallisuussuunnittelua sekä kuntien riskienhallintaa.

2.4 Henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämistavoitteet

Kaikkiin suunnittelualueen kuntiin laadittiin henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemätavoitteet onnettomuushistorian ja valtakunnallisten onnettomuusvähenemätavoitteiden perusteella. Tavoitelaskelma koskee koko seutua ja perustuu kunnan asukaslukuun ja vuoden 2015 valtakunnalliseen onnettomuusvähenemätavoitteeseen.

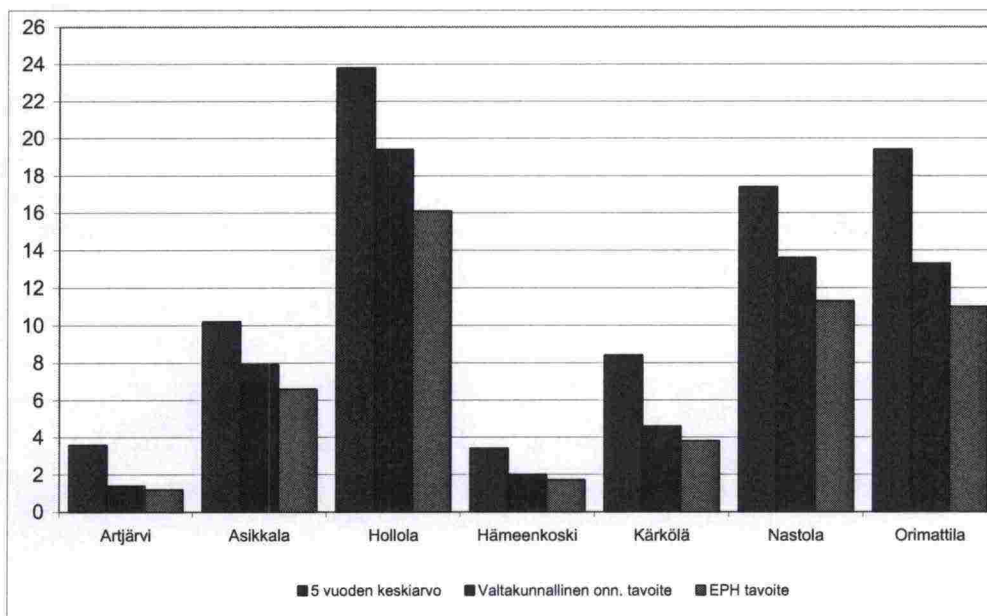
Liikenneturvallisuustilanne Etelä-Päijät-Hämeen alueella vuosina 2002 – 2006 on ollut parempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Tämä tekee työn liikenne-onnettomuuksien vähentämiseksi erityisen haastavan. Vuosina 2002–2006 Artjärvellä, Asikkalassa, Hollolassa, Hämeenkoskella, Kärkölässä, Lahdessa, Nastolassa ja Orimattilassa tapahtui yhteensä 954 poliisin tietoon tullutta henkilövahinko-onnettomuutta (keskimäärin 191 vuodessa, kuva 2.4-1).

Kuva 2.4-1. Henkilövahinko-onnettomuudet Etelä-Päijät-Hämeen alueella 2002 – 2006.

Tavoitteena seudulla on, että vuonna 2015 henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtuu vuodessa korkeintaan 127 (vähemmän 64 onnettomuutta, 34 %).

Jotta seutu vastaisi valtakunnalliseen haasteeseen liikenneonnettomuuksien vähentämisestä ja onnettomuusmäärien arvioitaisiin olevan valtakunnan tason mukaisia, tulisi onnettomuuksien määrän vähentyä n. 150 eli runsaalla 20%. Koska Etelä-Päijät-Hämeen alueella tilanne on jo entuudestaan valtakunnan tasoa parempi, täytyy sen tavoitteiden mukaan myös sellaisena pysyä. Tämän takia tavoitteeksi asetettiin onnettomuuksien väheneminen runsaat 33 %:ia. Seudulle asetettu henkilövahinko-onnettomuuksien vähennämätavoite on erittäin haastava. Tavoitteen saavuttamiseksi Tiehallinnon määrärahat eivät saa enää vähentyä, ja kuntien pitää osallistua aktiivisesti omalta osaltaan hankkeiden toteutukseen kunnissa sekä yhteistyössä Tiehallinnon kanssa. Myös valtakunnan tasolla suurten väyläinvestointien ja ns. teamahankkeiden rahoitus vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen.

Kuva 2.4-2. Henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemätavoite vuoteen 2015; koko seutu.

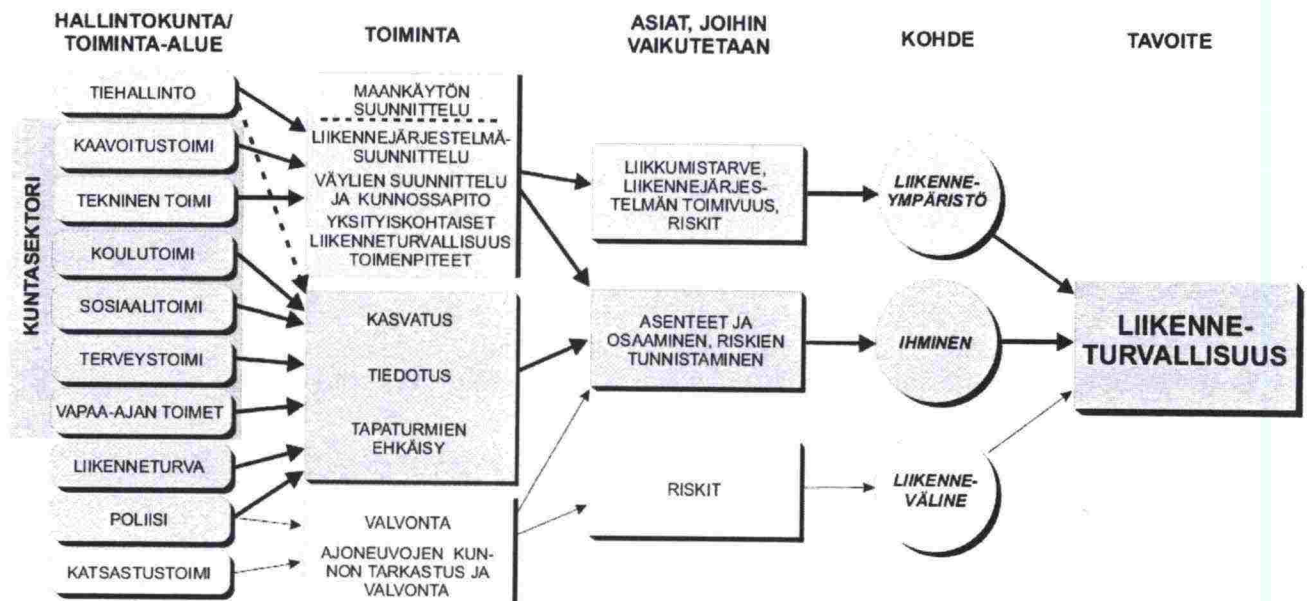
Jopa tärkeämpää kuin liikenneympäristön rakentaminen tavoitteen saavuttamisessa on tehokas ja kaikki kuntalaiset saavuttava liikennekasvatustyö. Tämän takia kuntien on tavoitteen saavuttamiseksi sitouduttava toimivaan liikenneturvallisuuksuustyöhön ja liikennekasvatussuunnitelman toteuttamiseen.

3 KASVATUS-, VALISTUS- JA TIEDOTUSTYÖN YLEISIÄ PARANTAMISKEINOJA

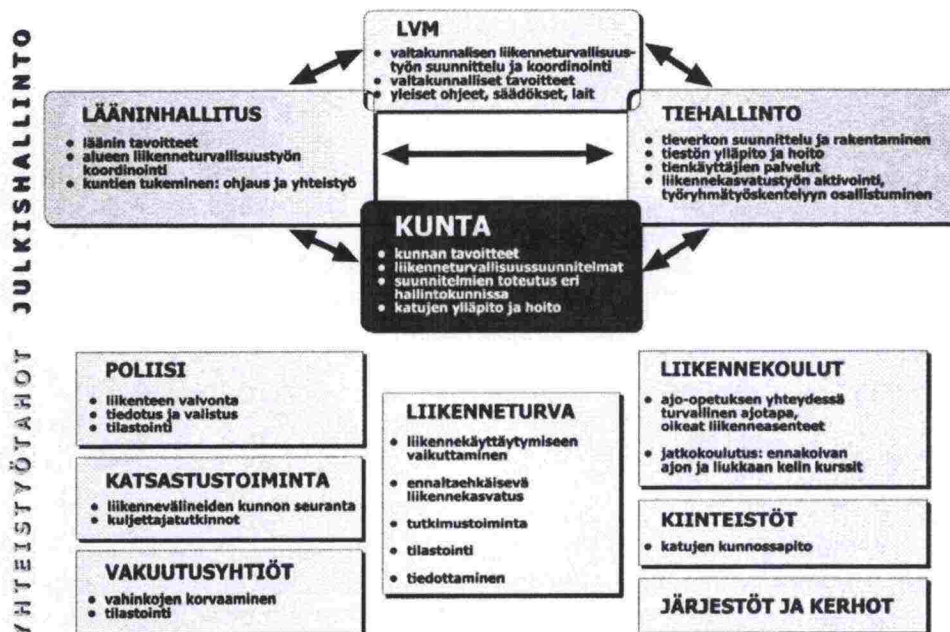
3.1 Johdanto

Liikenteessä tapahtuvat tilanteet ovat seurausta ihmisten tekemistä valinnoista, joiden syntyyn vaikuttavat syvälle juurtuneet arvot ja asenteet. Asenteisiin vaikuttaminen on pitkäjänteistä työtä. Turvallisen liikennekäyttäytymisen tiedostamista voidaan lisätä tehostamalla koulutusta, valistusta ja tiedotusta. Liikenteessä toimii monia eri osapuolia, joiden motivoiminen huomioimaan liikenneturvallisuuskohdat työssään ja toimissaan on tärkeää. Jokainen tienkäyttäjä vaikuttaa liikennekulttuuriin omilla valinnoillaan ja ratkaisuillaan ja toimii näin esimerkkinä muille liikenteessä oleville. Myös liikenteen valvontaa lisäämällä voidaan vaikuttaa liikennesääntöjen noudattamiseen ja liikennekulttuuriin.

Ihmisen asenteisiin ja käyttäytymiseen voidaan parhaiten vaikuttaa eri toimialoista kuntalaisten kanssa päivittäin tekemisissä olevien hallintokuntien (mm. sivistys-, sosiaali-, terveys- ja vapaa-ajan toimet) kautta. Kuntien tukena liikenneturvallisuustyössä ovat Tiehallinto, poliisi, lääninhallitukset, Liikenneturva, katsastustoimi sekä useat yritykset ja järjestöt. Poliisi ja Liikenneturva osallistuvat omilla tahoillaan kasvatus- ja tiedotustoimintaan. Poliisin valvonta vaikuttaa myös liikennekäyttäytymiseen. Lisäksi eri yhdistyksillä ja järjestöillä on mahdollisuus osallistua liikenneturvallisuustyöhön. Kunnissa toimivat yritykset voivat vaikuttaa työntekijöidensä työ- ja työasiointimatkojen turvallisuuteen. Liikenneturvallisuustyön onnistumisen edellytyksenä onkin työn tehokas organisointi (kuvat 3.1-1 ja 3.1-2).

Kuva 3.1-1. Liikenneturvallisuustyön kenttä.

Kuva 3.1-2. Eri toimijoiden tehtävät liikenneturvallisuuksuustyössä.

Perinteisesti liikenneturvallisuuksuustyötä on tehty oman kunnan sisällä kunnan liikenneturvallisuuksuryhmän johdolla. Kuitenkin viime aikoina liikenneturvallisuuksuunnitelmia on teetetty yhä enemmän seudullisina, monen eri kunnan yhteisinä hankkeina. Tämä on aiheuttanut muutosta liikenneturvallisuuksuustyön organisoimismalleihin (käsitelty tarkemmin kappaleessa 3.6.) ja erityisesti liikenneturvallisuuksuryhmien kokoonpanoihin.

3.2 Eri hallintokuntien ja sidosryhmien tehtävät

Tekninen toimi

Teknisen toimen tavoitteena on turvallisen liikenneympäristön luominen. Tämä edellyttää, että liikenneturvallisuus huomioidaan suunnittelun kaikissa vaiheissa ja toteutuksessa. Maankäytön suunnittelussa aluevarauksilla ja toimintojen sijoittamisella luodaan tarpeet liikenneverkolle ja vaikutetaan siten liikenneturvallisuuteen pitkälle tulevaisuuteen. Tavoitteena on kehittää maankäyttöä niin, että autoliikenteen kasvu voidaan minimoida. Mitä aikaisemmassa kaavoitusvaiheessa liikenneturvallisuuksunäkökohdat otetaan tarkasteluun mukaan, sitä parempaan lopputulokseen voidaan päästä. Turvallisuuksuustyön kustannukset ovat myös tässä vaiheessa hyvin vähäiset verrattuna siihen, että syntyneitä ongelmia joudutaan korjaamaan esimerkiksi rakentamalla alikulkukäytäviä tai muuttamalla tieympäristön luonnetta hidasteilla, istutuksilla ja muilla rakenteilla.

Liikennesuunnittelussa on tärkeä ottaa huomioon kaikki kulkumuodot: autoli, joukkoliikenne, jalankulku ja pyöräily. Yleisenä suuntauksena koko maassa on nopeusrajoitusten laskeminen katuverkolla. Liikenneväylien kunnossapidossa sekä työnaikaisissa ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä huomioidaan liikenneturvallisuus kaikessa toiminnassa.

Tekninen toimi pitää tiedottamisen tehokkaana sekä päättäjille että kuntalaisille mm. liikenteen ongelmakohdista, oikeista käyttäytymismalleista, uusista liikennejärjestelyistä ja työmaista. Muuttuneista liikennejärjestelyistä kerrottaessa tulee perusteluissa tuoda esille vaikutukset liikenneturvallisuuteen.

Tärkeimmät toimintatavat teknisessä toimessa:

- Turvallisen liikenneympäristön luominen
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen suunnittelun eri vaiheissa
- Kaikkien kulkumuotojen huomioonottaminen
- Turvallisuuden huomioiminen työnaikaisissa ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen kunnossapidossa
- Liikenneturvallisuuskysymysten sisällyttäminen tarjouskilpailuasiakirjoihin
- Henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus
- Suunnittelijoiden ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen
- Asiantuntija-apu eri hallintokuntien liikenneturvallisuustyöhön
- Liikenneturvallisuusaloitteiden ja ongelmien käsittely
- Tiedotuksen tehostaminen ja sisällön kehittäminen

Hyvä esimerkki:

Tekninen toimi ylläpitää palautejärjestelmää, jossa kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus antaa suoraan palautetta liikenneturvallisuusryhmälle. Aloitteet ja niihin annetut vastaukset ovat kaikkien nähtävillä internetissä (Lempäälän kunta)

Sosiaalitoimi /sivistystoimi

Sosiaalitoimella on tärkeä asema asukkaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin tukemisessa, sillä sen palvelut ulottuvat vauvasta vaariin. Päivähoidossa liikenneturvallisuus tulee esille päivittäisessä toiminnassa. Lasten valmiudet itsenäiseen liikkumiseen kehittyvät vähitellen leikkimällä ja tutussa ympäristössä saatujen kokemusten perusteella. Vanhempien oma esimerkki on tärkeää ja vanhemmille korostetaan heidän vastuutaan kasvattajina ja esimerkin antajina. Liikenneturvallisuudesta tiedotetaan vanhempainilloissa ja perhekeskusteluissa.

Tärkeimmät toimintatavat päivähoidossa:

- Turvallinen liikkuminen retkillä ja kävelyillä: liikennesääntöjen opettelu, julkisilla kulkuneuvoilla liikkuminen, aikuisten esimerkki
- Liikenneaiheiset leikit, laulut, kirjat, tehtävät ja askartelut
- Yhteistyö vanhempien kanssa
- Saattoliikenteen turvallisuudesta huolehtiminen
- Turvavälineiden esittely ja jakaminen
- Vaaranpaikoista ja kunnossapidosta tiedottaminen
- Poliisin ja muiden asiantuntijoiden vierailut päiväkodeissa
- Turvallisen päiväkotiympäristön (lähiympäristö ja piha-alue) luominen
- Turvavälineiden käytön opastus
- Henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutus

Hyvä esimerkki:

Henkilökunnan ja perheiden yhteinen kirjallinen sopimus, siitä että kaikki käyttävät asianmukaisia turvavälineitä liikenteessä (Kiimingin kunta)

Vanhusten, vammaisten ja liikuntarajoitteisten toiminnassa tuetaan itsenäistä liikkumista ja keskitytään käytännön liikenneneuvontaan. Liikenneturvallisuuksasioita voidaan käsitellä vierailijoiden avulla päiväkeskuksissa ja palvelupäivissä. Hyvä tapa ehkäistä kaatumisonnettomuuksia on kenkien nastoitus. Sosiaalitoimen henkilöstön tehtävänä on myös tiedottaa oman asiakaskunnan ongelmista ja tarpeista tekniselle toimelle, joka tämän jälkeen voi ottaa nämä huomioon omassa työssään.

Tärkeimmät toimintatavat vanhus- ja vammaistyössä:

- Neuvonta ja tiedotus selkokielellä asiakastilanteissa ja ryhmäkokouksissa
- Turvavälineiden (heijastin, turvavyö, kypärä) käytön tarpeellisuuden korostaminen
- Ohjattujen kävely- ja pyöräretkien järjestäminen
- Asiakkaiden ongelmien esiintuonti
- Henkilöstön liikenneturvallisuukskoulutus

Hyvä esimerkki:

Syksyisin tarkistetaan kotikäynneillä asiakkaiden turvavälineiden kunto ja käyttö (heijastimet ja liukuesteet). Ennakoivilla kotikäynneillä kiinnitetään huomio turvavälineisiin ja niiden käyttöön. (Kouvolan seudun kuntaseitikkö)

Terveystoimi

Etelä-Päijät-Hämeen alueella terveystoimen palveluita tuottavat peruspalvelukeskus Oiva (Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä ja Asikkala), Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä sekä Orimattila, Lahti ja Nastola itsenäisinä yksiköinä. Näiden tehtävänä on tarjota kuntayhtymän alueen väestölle kansanterveyslain ja eräiden muiden lakien edellyttämää terveyden- ja sairaanhoitopalveluja, sekä huolehtia elinympäristön terveydellisten olojen valvonnasta. Peruspalvelukeskus Oiva pitää liikenneturvallisuuksuystötä tärkeänä ja toivoo, että liikenneturvallisuuksuystö tavoittaa kaikki kuntalaiset Päijät-Hämeen alueella. Kuntien ja seudullisessa liikenneturvallisuuksryhmissä on tärkeää olla myös Peruspalvelukeskus Oivan edustaja mukana

Neuvolassa ja perhevalmennuksessa informoidaan eri-ikäisten lasten turvallisuudesta kuljetuksesta eri liikennevälineillä ja korostetaan vanhempien vastuuta lapsensa turvallisuudesta liikkumisesta. Koteihin voidaan jakaa Liikenneturvan "Kulkunen" -vihkonen ja kiinnitetään huomiota aikuisen malliin liikennekäyttäytymisessä. Turvavälineitä ja materiaalia voi olla odotustiloissa esillä ja mahdollisuuksien mukaan myös vuokrattavissa. Koulumatkojen turvallisuus otetaan esille sekä neuvolassa että kouluterveydenhuollossa.

Terveyskeskuksessa liikenneasioita voidaan käsitellä lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolla. Keskustelussa voidaan tuoda esiin sairauden, iän tai lääkkeiden vaikutus liikenteessä liikkumiseen. Lääkäreillä on ollut syyskuusta 2004 alkaen velvollisuus ilmoittaa ajokortin haltijan terveydentilasta ajokorttiviranomaiselle. Tietoja annetaan, kun kuljettaja ei enää täytä ajoluvan terveysvaatimuksia ja vaarantaa tästä syystä olennaisesti liikenneturvallisuuksuutta.

Tärkeimmät toimintatavat terveystoimessa:

- Neuvoloissa vanhempien kanssa liikenneturvallisuusasioista keskus teleminen
- Kouluterveydenhoitajan vierailut oppitunneilla
- Ajankohtaisen liikenneturvallisuustiedon jakaminen asiakkaille vastaanotolla ja odotustiloissa
- Turvavälineiden käytöstä muistuttaminen (heijastin, pyöräilykypärä, turvavyö, turvaistuimet)
- Riittävien terveystarkastuksien järjestäminen ajokorttia uusittaessa, tarvittaessa ajokokeeseen lähettäminen
- Liikenneturvallisuuden kytkeminen työterveyshuoltoon
- Henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutus

Hyvä esimerkki:

1-luokkalaisen kouluuntulotarkastuksessa kouluterveydenhoitaja käy läpi koulumatkan turvallisuuteen liittyviä asioita ja opastaa lasta itsenäiseen selviytymiseen liikenteessä (Luopioisen kunta)

Työsuojelu

Työsuojelun kautta on tavoitettavissa suurin ikäluokka (työssäkäyvät ihmiset). Työsuojelutoiminnan kautta voidaan vaikuttaa työssäkäyvien asenteisiin sekä työmatkojen turvallisuuteen, sillä työnantaja vastaa kaikesta työpaikan työsuojelusta, johon sisältyy myös liikenneturvallisuus. Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Turvallisuus on pyrittävä varmistamaan jo työn, työtilojen ja työpaikan pihapiirin suunnitteluvaiheessa. Lisäksi työympäristön vaaroja ja haittoja on jatkuvasti tarkkailtava ja tarvittaessa on ryhdyttävä toimiin tapaturmien, terveysvaarojen ja muiden vaaratilanteiden selvittämiseksi ja torjumiseksi.

Etelä-Päijät-Hämeen alue kuuluu Hämeen työsuojelupiiriin. Työsuojelupiiri valvoo lainsäädännön noudattamista työpaikoilla. Toimintaperiaatteena on vahvistaa työpaikkojen kykyä, taitoa ja halua hoitaa työsuojeluasioita omatoimisesti. Viranomaisaloitteisen valvonnan lisäksi työsuojelupiiri hoitaa kaikki työsuojelupiirin tehtäviin kuuluvat asiakailta tulleet aloitteet.

Sivistystoimi / opetustoimi

Liikenneturvallisuusasioiden roolia korostetaan kaikissa oppiaineissa lisäämällä henkilökunnan tietoutta liikenneturvallisuusasioista ja pitämällä käytävissä olevaa materiaalia esillä ja ajan tasalla. Perusopetuksen lisäksi voidaan järjestää teemaviikkoja ja -päiviä, joissa voi olla poliisi mukana. Teemapäiviin ja vanhempainiltoihin voidaan pyytää myös ulkopuolisia vierailijoita.

Turvavälineiden käyttöä sekä koulumatkoilla että vapaa-aikana pyritään lisäämään asennekasvatuksen, erilaisten tempausten ja demonstraatioiden avulla. Koululla on mahdollisuus vaatia kypärän käyttöä polkupyörällä kulkemisen edellytyksenä, koska myös laki tätä vaatii. Pienimmille oppilaille heijastindisko voi havainnollistaa pimeällä liikkumista ja vanhempien oppilaiden turvallisuusajattelua voi herätellä liikenneonnettomuudessa vammautunut nuori.

Vanhempien mallia pidetään tärkeänä liikenneturvallisuusasioissa. Vanhempainiltoissa keskustellaan liikenneturvallisuudesta ja voidaan sopia pelisäännöistä pienimpien oppilaiden koulumatkapyöräilyyn tai oppilaiden saattoliikenteen tarpeeseen ja turvallisiin jättöpaikkoihin liittyen. Yhteistyötä tehdään myös päivähoiton kanssa.

Tärkeimmät toimintatavat sivistystoimessa:

- Liikenneturvallisuuskoulutuksen järjestäminen opettajille
- Liikenneturvallisuusopetuksen tehostaminen (autokoulut mukaan lukien)
- Turvavälineiden käytön lisääminen
- Liikenneturvallisuusteemapäivien järjestäminen kouluissa
- Poliisin vierailu koulussa ja valvonta koulun läheisyydessä
- Liikenneturvallisuusasioiden käsitteleminen vanhempainiltoissa
- Koulujen liikenneturvallisuussuunnitelmat
- Koulun ympäristön ja pihan turvallisuustarkastelujen tekeminen
- Liikenneturvallisuusasioiden huomioiminen koulukuljetuksissa
- Yksikkökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa liikenneturvallisuuden ja liikennekasvatuksen huomioiminen

Hyvä esimerkki:

Jokainen seudun koulu laatii koulukohtaisen liikenneturvallisuus-suunnitelman sisältäen liikennekasvatuksen, kouluympäristön, yhteistyön ja liikennekulttuurin huomioimisen (Kouvola seudun kuntaseitsikko)

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimessa otetaan liikenneturvallisuus huomioon kiinnittämällä turvavälineisiin huomiota erilaisissa liikunnallisissa kampanjoissa ja liikunta-tapahtumissa. Vapaa-aikatoimi pystyy myös valvomaan nuorten turvavälineiden käyttöä esim. nuorisotaloilla. Nuorille suunnatuissa tapahtumissa jaetaan liikennetietoutta. Liikenneturvallisuustyöhön otetaan mukaan erilaiset seurat ja yhdistykset, jotka järjestävät toimintaa nuorille. Liikuntapaikat ja pysäköintialueet järjestetään mahdollisimman turvallisiksi.

Liikenneturvalla on käynnissä projekti "Turvallisesti harrastuksiin", jossa tavoitteena on kiinnittää huomiota harrastusmatkojen turvallisuudesta huolehtimiseen kiinteänä osana nuorisjärjestöjen omaa toimintaa. Tällä tavoin harrastusten positiivinen ilmapiiri ja yhdessä sovitut pelisäännöt välittyvät myös nuorten liikkumiseen.

Tärkeimmät toimintatavat vapaa-aikatoiminnassa:

- Huomion kiinnittäminen turvavälineisiin kampanjoissa ja harjoituksissa, vetäjien esimerkki korostuu
- Liikennetietouden antaminen nuorille suunnatuissa tapahtumissa
- Liikuntapaikkojen ja pysäköintialueiden turvallisuuden parantaminen
- Huomion kiinnittäminen urheiluseurojen kuljetusten turvallisuuteen

Hyvä esimerkki:

Liikenneopetustilaisuus, mopokerho ja liikennekilpailu (yhteistyössä Mc club Härmän kanssa), joiden avulla opastetaan lapsille ja nuorille turvallista liikennekäyttäytymistä (Alahärmän kunta)

Palo- ja pelastustoimi

Palo- ja pelastustoimelle tärkeää on riittävä valmius liikenneonnettomuuksien varalta. Myös lisävahinkojen estäminen onnettomuustapauksissa on niiden työtä. Palo- ja pelastustoimi voi myös osallistua raskaan liikenteen vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaan yhdessä poliisin kanssa. Osallistuminen erilaisiin kampanjoihin on yleistä.

Hyvä esimerkki:

Onnettomuusuhrien korkeatasoinen auttaminen: Poliisin, pelastustoimen ja terveyshuollon valmius ja palvelutaso (laitteet, hoito) pidetään korkealla tasolla (Lohjan kaupunki)

Kirjasto

Kirjastolla on tiedotustehtävä. Kirjastossa voidaan järjestää erilaisia näytteilyitä tai kampanjoita, esim. liikenneturvallisuuskäyttely. Kirjastoissa on myös käytettävissä tietokoneita, jotka auttavat tiedon haussa.

3.3 Tärkeimpiä sidosryhmiä

Tiehallinto (www.tiehallinto.fi)

Tiehallinnolla on vastuu maanteiden turvallisuudesta. Pienten, tehokkaiden toimenpiteiden sekä nopeusrajoitusten tarkistamisen avulla pyritään vähentämään maanteiden onnettomuuksien määrää ja vakavuutta.

Liikenneturvallisuuden edistäminen edellyttää myös laajapohjaista yhteistyötä, jota Tiehallinto toteuttaa erityisesti liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenneturvan sekä poliisin kanssa. Muita yhteistyötahoja on ministeriöistä kuntiin sekä erilaiset järjestöt. Asiantuntijana Tiehallinto tuottaa itse ja osallistuu liikenneturvallisuutta kehittävään tutkimukseen.

Tiehallinnon tiepiirit tekevät yhteistyötä kuntien kanssa kasvatus-, valistus- ja tiedotustyössä osallistumalla asiantuntijana kuntien ja seutukuntien liikenneturvallisuusryhmien toimintaan ja tilaajaosapuolena liikenneturvallisuussuunnitelmien laatimiseen.

Liikenneturva (www.liikenneturva.fi)

Liikenneturva on julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii valtakunnallisena liikenneturvallisuustyön keskusjärjestönä (Laki Liikenneturvasta No 278/2003). Liikenneturva on asiantuntijaorganisaatio, jonka tarkoituksena on liikenneturvallisuuden edistäminen tiedotuksen, valistuksen ja koulutuksen keinoin. Liikenneturva tarjoaa liikennetietoutta lisääviä kasvatus-, koulutus- ja tiedotuspalveluita.

Liikenneturvan aluetoimistot toteuttavat käynnissä olevia liikenneturvallisuushankkeita ja perustehtäviä toiminta-alueillaan. Aluetoimistot myös tukevat omalla alueellaan koulutus-, valistus- ja tiedotustyön toteuttamista yhteistyössä kuntien ja muiden alan viranomaisten kanssa. Liikenneturvan edustaja on osallisena kuntien ja seutukuntien liikenneturvallisuusryhmissä. Poliisi (www.poliisi.fi)

Poliisi keskittyy omassa työssään nopeusvalvontaan, päihteiden ja turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljettajiin. Poliisin tehtävänä on puuttua myös muuhun liikennesääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen. Liikenneturval-

lisuustyötä tekevät sekä paikallispoliisi että liikkuva poliisi. Paikallispoliisi valvoo liikennettä pääasiassa taajamissa ja liikkuva poliisi ensisijaisesti pääteillä. Poliisivalvontaa on käsitelty tarkemmin kappaleessa 6.4. Poliisi on usein osallisena kuntien liikenneturvallisuusryhmissä.

Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuden yhteistyöryhmä (www.laaninhallitus.fi)

Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuden yhteistyöryhmä seuraa jatkuvasti alueensa kuntien liikenneturvallisuustyötä ja raportoi siitä vuosittain läänin liikenneturvallisuusneuvottelukunnalle. Yhteistyöryhmä tulee seuraamaan myös tämän liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista. Yhteistyöryhmässä on edustus Liikenneturvasta, Hämeen tiepiiristä, liikkuvasta poliisista ja lääninhallituksesta.

3.4 Tiedottaminen

Tiedottamista tarvitaan sekä kunnan hallinnon sisällä että ulospäin kuntalaisille ja tienkäyttäjille. Sisäisellä tiedotuksella pyritään pitämään kunnan henkilökunta tietoisena liikenneturvallisuustyön sisällöstä ja toiminnan tavoitteista. Kun henkilökunta on sisäistänyt työn tavoitteet, on mahdollista kehittää omia toimintatapoja sekä kertoa liikenneturvallisuusasioista eteenpäin kuntalaisten kanssa toimiessa. Päättäjille suuntautuvan tiedotuksen tavoitteena on lisätä päättäjien liikenneturvallisuustietoutta ja liikenneturvallisuustyön arvostusta. Sisäisen tiedotuksen tulisi olla kaksisuuntaista: kunnan liikenneturvallisuusryhmä tiedottaa hallintokunnille toiminnastaan ja asettamistaan tavoitteista ja hallintokunnat puolestaan kertovat liikenneturvallisuusryhmälle työnsä sisällöstä, asiakkaidensa ongelmista ja toiveista kunnan liikenneturvallisuustyölle.

Ulospäin suuntautuvaa tiedottamista kehittämällä ja lisäämällä pyritään tuomaan liikenneturvallisuuteen vaikuttavia asioita kuntalaisten ja tienkäyttäjien tietoisuuteen. Turvalliseen liikennekäyttäytymiseen johtava oivallus syntyy hyväksynnän ja ymmärryksen kautta. Oivalluksen syntyyn johtavalle ajattelulle voidaan antaa herätteitä tiedottamalla järjestelyjen perusteluista ja vaikutuksista. Esimerkiksi ajoneuvon törmäysnopeuden vaikutus jalankulkijan kuoleman todennäköisyyteen tulisi tuoda enemmän esille taajaman nopeusrajoituksia alennettaessa (kuva 5.7-1, liikenneympäristöosuudessa).

Liikenneturvallisuustyön keskeiset tavoitteet, toimintatavat ja tiedot on hyvä pitää kaikkien nähtävillä Internetissä kuntien omilla sivuilla. Internet toimii tietovarastona, liikenneturvallisuusaiheisena kirjastona. Internetiä voidaan hyödyntää myös kuntalaisten palautekanavana, jolloin palaute suuntautuu suoraan liikenneturvallisuusryhmälle.

Tärkeimpänä jatkuvana tiedotuskanavana toimivat paikallislehdet ja -radiot, joiden kanssa tiedottamista voidaan suunnitella pitkällä tähtäimellä ja siten saada liikenneturvallisuustiedottamiseen jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta.

3.5 Liikennevalvonta

Liikenteen turvallisuus edellyttää tehokasta ja näkyvää valvontaa. Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaa kuljettajien kokema kiinnijäämisriski, jossa poliisin suorittamalla tiedottamisella ja valvonnalla on keskeinen osa. Taajamien nopeusrajoitusten alentaminen lisää valvonnan tarvetta. Poliisin nykyiset valvontaresurssit eivät ole riittävät ja niiden määrää tullaan tuskin lähitulevaisuudessa lisäämään.

Poliisin tiedottaa liikenneturvallisuuteen ja valvontaan liittyvistä asioista, kohdentaa valvontaa riskiryhmiin, vaarallisimpiin kohteisiin ja ajankohtiin. Tällaisia alueita ovat ylinopeudet, liikennejuopumus, suuntavilkun käyttö, turvavälineiden käyttö sekä nuorten kuljettajien ajotapatarkkailu. Lisäksi poliisin kohdistaa valvontaa liikennesääntöjen noudattamiseen yleensä.

Liikenneympäristössä tapahtuvien muutosten yhteydessä poliisi opastaa ja valvoo, että tienkäyttäjät liikkuvat uusien järjestelyjen mukaisesti. Uusissa tilanteissa poliisi voi antaa liikkumisohjeita mm. koululaisille ja myös valvoa ohjeiden noudattamista.

Liikennevalvontaa voidaan tehostaa ajonopeuksien kameravalvonnan avulla. Tutkimusten mukaan henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet vähenevät keskimäärin noin 17 % ja kuolemaan johtaneet onnettomuudet 30–50 % automaattisen nopeusvalvonnan alaisilla tieosuuksilla. Suomessa ollaan parhailaan laajentamassa automaattista nopeusvalvontaa kattamaan n. 2500 km tieverkosta vuosikymmenen loppuun mennessä

3.6 Liikenneturvallisuustyön organisointi

Liikenneturvallisuustyö on tehokkainta silloin, kun se on hyvin organisoitu. Tavoitteena on, että tehty liikenneturvallisuustyö tavoittaa kaikki kuntalaiset. Tavoite edellyttää sitä, että eri hallintokunnat ovat kunnan/seutukunnan toimintarakenteen huomioiden riittävän kattavasti mukana liikenneturvallisuustyössä. Liikenneturvallisuustyötä tehostaa eri hallintokuntien yhteistyö, jolloin pystytään aidosti nostamaan esiin alueen keskeiset toimintamallit ja riittävin voimavaroin panostamaan näiden korjaamiseen.

Liikenneturvallisuustyön onnistuminen edellyttää keskeisten tahojen sitoutumista. Kunnissa olisi hyvä olla erityiset liikenneturvallisuusryhmät, joihin kuuluu edustajia eri hallintokunnista. Mikäli kunnat tekevät liikenneturvallisuustyötä yhteistyössä muiden kuntien kanssa, olisi yhteistyötä tekevien kuntien hyvä perustaa seudullinen liikenneturvallisuusryhmä koordinoimaan seudullista toimintaa (kuva 3.6-1). Seudullisessa liikenneturvallisuusryhmässä tulee olla edustus seudun jokaisesta kunnasta ja eri hallintokunnista. Seudullisen liikenneturvallisuusryhmän lisäksi voi olla tarpeen perustaa myös seudulliset hallintokuntaryhmät, jotka keskittyvät liikenneturvallisuuden parantamiseen oman hallintokunnan toiminta-alueella koko seutukunnalla.

Kuva 3.6-1. Kattava liikenneturvallisuustyö.

Sekä seudullisen että kuntien liikenneturvallisuusryhmien ja hallintokuntaryhmien toiminnan keskeisenä tavoitteena on jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen. Lisäksi tavoitteena on lisätä yhteistyötä eri hallintokuntien välillä sekä muiden kuntien ja ulkopuolisten tahojen kanssa, lisätä liikenneturvallisuustyön arvostusta erityisesti päättäjien keskuudessa sekä järjestää työlle tarvittavat resurssit.

3.7 Seudullisia liikenneturvallisuustyön organisoimismalleja

Liikenneturvallisuusryhmien toiminta

Liikenneturvallisuusryhmien tulisi kokoontua tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa keväällä ja syksyllä liikenneturvallisuustyön jatkuvuuden turvaamiseksi. Syksyn kokouksessa voidaan sopia seuraavan vuoden painopisteistä, toimenpiteistä ja yhteistyömuodoista. Kevään kokouksessa puolestaan voidaan tarkastella edellisen vuoden onnettomuustilannetta sekä seurata edellisen vuoden toiminnan toteutumista.

Liikenneturvallisuusryhmien jäsenet edustavat eri hallintokuntia. Seudullisen liikenneturvallisuusryhmän jäsenet toimivat oman hallintokuntansa liikenneturvallisuusyhdyshenkilöinä koko seudulla sekä linkkeinä oman kuntansa liikenneturvallisuusryhmään. Heidän olisi hyvä olla vastuuhenkilöinä seudullisissa hallintokuntaryhmissä. Kunnan liikenneturvallisuusryhmän jäsenet toimivat oman hallintokuntansa vastuuhenkilönä kunnan sisällä. Kunnan liikenneturvallisuusryhmän jäsenten olisi hyvä olla jäseninä seudullisissa hallintokuntaryhmissä, jotta jatkuva ja kattava liikenneturvallisuustyö mahdollistuu.

Seudullisen liikenneturvallisuusryhmän sekä seudullisten hallintokuntaryhmien jäsenet edistävät kuntayhteistyötä alueella. Hallintokuntien vastuuhenkilöt ovat yhdyshenkilöitä hallintokunnan ja liikenneturvallisuusryhmien välillä. Vastuuhenkilön tehtävänä on edistää hallintokunnassa tapahtuvaa liikenneturvallisuustyötä, huolehtia oman yksikkönsä liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmien valmistumisesta sekä tarvittaessa koulutuksen järjestämisestä.

Liikenneturvallisuusryhmien keskeisimmät tehtävät ovat:

- Työn organisointi seudulla ja kunnassa, vastuun jakaminen
- Tavoitteiden asettaminen ja painopisteiden määrittäminen sekä tarkistaminen vuosittain
- Toimintasuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta huolehtiminen
- Liikenneturvallisuustilanteen ja liikenneturvallisuustyön seuranta
- Tiedottaminen sekä kaupungin hallinnon sisällä että ulospäin kuntalaisille
- Toiminnan rahoituskehysten esittäminen

Käytännön tasolla liikenneturvallisuustyötä tehdään valtaosin hallintokunnissa jokapäiväisessä kanssakäymisessä kuntalaisten kanssa. Liikennekilpailut, tapahtumajärjestelyt sekä osa koulutuksesta ja materiaalista vaativat kuitenkin myös rahallista panosta ja tämä on syytä huomioida suunnitelmia hyväksyttäessä ja pyrkiä varaamaan samassa yhteydessä rahoitusta myös tämän tyyppiseen toimintaan.

Koulutus-, valistus- ja tiedotustyön yksi tärkeä elementti on kunnan työntekijöiden kouluttaminen. Koulutuksen tarkoitus on parantaa henkilökunnan liikenneturvallisuustietämystä ja vahvistaa heidän sitoutumistaan liikenneturvallisuustyöhön. Koulutuksen avulla voidaan vaikuttaa myös siihen, ettei uusia resursseja liikenneturvallisuustyöhön tarvita, kun omalla henkilökunnalla on tarpeeksi tietämystä.

3.8 Liikenneturvallisuustyön seuranta

Liikenneturvallisuusryhmillä on vastuu liikenneturvallisuustyön koordinoimisesta, jatkumisesta ja seurannasta. Liikenneturvallisuustoiminnan ja -tilanteen seuranta voi toteuttaa tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan ilman rajoituksia. Tavoitteena on tuottaa kunnan sisällä ja seutukuntatasolla vertailukelpoista tietoa eri vuosilta. Esimerkiksi turvavälineiden käytöstä voidaan koulujen oppilastyönä suorittaa laskentoja tai päiväkodeissa kysellä vanhemmilta. Vähimmillään on hyvä seurata ryhmien toimintasuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista. Seuranta on käsitelty tarkemmin luvussa x.x.

Lopuksi

Liikenneturvallisuustyön onnistuminen edellyttää keskeisten tahojen sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin. Tavoitteiden saavuttamisessa korostuu yhteistyö eri hallintokuntien kesken sekä sidosryhmien ja kuntien välillä.

Käytännön työn kannalta on tärkeää, että hallintokuntien johto on asian takana ja kannustaa työntekijöitä, sillä liikennejärjestelyiden parantamisen rinnalla liikennekasvatus ja -tiedotus ovat tärkeä osa liikenneturvallisuustyötä. Suunnitelman poliittinen hyväksyntä lautakunnissa, hallituksessa ja valtuustossa lisää liikenneturvallisuustyön painoarvoa ja vahvistaa toimenpiteiden rahoitusta tulevana vuosina.

4 KASVATUS- VALISTUS- JA TIEDOTUSSUUNNITELMA

Liikenneturvallisuustyön kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma (kvt-suunnitelma) on laadittu kaikkien 8 kunnan yhteistyönä. Suunnitelmien laatimisessa taustana on seudun liikenneturvallisuustilanne ja eri toimintayksiköiden työssään kokemat ongelmat. Suunnitelmien laatiminen aloitettiin ensimmäisessä hankkeen aikaisessa seminaarissa eli kvt-seminaarissa. Seminaarissa työstiin pohjaa kunkin hallintokunnan toimintasuunnitelmalle. Suunnitelmia täydennettiin sähköpostikierroksella seminaarin jälkeen, mutta erityisesti palautetta saatiin kuntakierroksella, jossa eri hallintokuntien edustajat pääsivät laajemmin ottamaan kantaa esitettyyn suunnitelmaan.

Eri hallintokuntien toimintasuunnitelmissa on kuvattu ne toimenpiteet, jotka toistuvat liikennekasvatustyössä vuosittain. Toimenpiteitä voi lisätä ja poistaa aina tarpeen mukaan, mutta lähtökohta esitetyllä toimenpideohjelmalla on, ettei sitä tarvitsisi lähivuosina muuttaa. Toimenpiteiden rinnalle liikenneturvallisuusryhmä miettii vuosittain vaihtuvien teemojen mukaisia toimenpiteitä. Liikenneturvallisuusryhmien syksyn kokouksissa on hyvä käsitellä sitä, mitkä

toimenpiteet erityisesti on syytä tulevan vuoden aikana toteuttaa ja millä toimilla suunnitelmaa täydennetään.

Toimintasuunnitelmat on laadittu kahdeksalle eri hallinnon alalle tai kohderyhmän kanssa työskentelevälle. Nämä tahot huolehtivat ihmisen liikennekasvatuksesta koko elinkaaren ajan. Jos esitetty malli toimii oletetulla tavalla liikennekasvatustyö alkaa jo ennen ihmisen syntymää ja jatkaa katkeamattomana seniori-ikään saakka. Liikenneturvallisuustyön kvt-suunnitelma on laadittu:

- Neuvoloille
- Päivähoidolle
- Perusopetukselle
- 2. asteen koulutukselle
- Nuoriso- ja vapaa-aikatoimelle
- Työikäisten kanssa työskenteleville
- Iäkkäille ja vammaisille
- Tekniselle toimelle

Eri hallintokuntien toimintasuunnitelmien toteutusta tukevat useat sidosryhmät merkittävimmät liikennekasvatustyötä tukevat tahot, jotka työskentelevät mukana myös kuntien liikenneturvallisuusryhmissä ovat Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto.

Tarkemmin eri hallintokuntien liikennekasvatustyötä, liikenneturvallisuusryhmän toimintaa ja liikenneturvallisuustyön organisointia on kuvattu omassa kvt-työn käsikirjassa (kappale x.x).

**LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA
VUOSILLE 2007-2010**

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	NEUVOLAT
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEISTYÖTAHOT	VASTUUHENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Liikenneturvallisuuksosaamisen ylläpito	Neuvoloiden henkilökunnan liikenneturvallisuusaiheinen koulutus joka 5. vuosi	Syksyisin alkaen syksystä xx	Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
Odottavat vanhemmat	Turvavyön käyttö	perhevalmennuksessa ja kontaktitilanteissa valistetaan vanhempia turvallisesta liikkumisesta sekä turvavyön käytöstä			Neuvola terveydenhoitajat	
Vastasyntyneet	Turvallinen lasten kuljettaminen	"Lapsi autossa" esitteen jakaminen, perhevalmennuksessa ja kontaktitilanteissa valistetaan lasten kuljettamisesta		Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
Lapset	Turvallinen lasten kuljettaminen autolla ja pyörällä	Neuvoloista jaettavat esitteet "Perhe automatkalla" ja "Kulku-nen"		Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
	Turvavälineiden käyttäminen	Neuvolan seinällä liikenneaiheiset julisteet			Neuvola terveydenhoitajat	
	Turvalliset leikki-paikat	Henkilökohtaiset kontaktit vanhempien kanssa			Neuvola terveydenhoitajat	
Perheet	Turvallinen lasten kuljettaminen	Turvavälineiden vuokraus tai tiedottaminen turvavälineiden vuokrausmahdollisuuksista		MLL	Neuvola terveydenhoitajat	
Koulun aloittaneet	Turvallinen koulumatka	Kouluterveydenhoitajan käynnillä käydään läpi koulumatkan vaarat ja turvallinen matka kouluun	Syksyllä		Kouluterveydenhoitajat	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

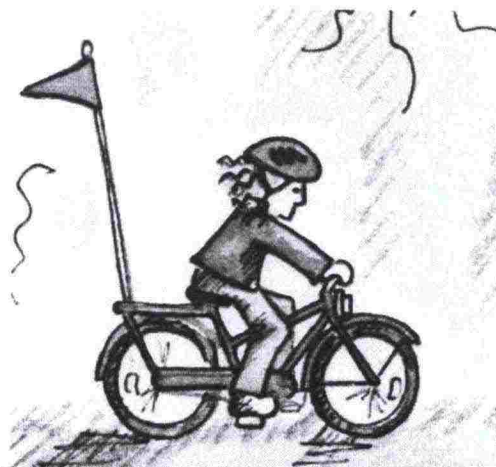
HALLINTOKUNTA/SEKTORI:
PÄIVÄHOITO
SEUDULLINEN RYHMÄ
VASTUUHENKILO

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnalle liikenneturvallisuuksmateriaalia + mahdollisuus osallistua Liikenneturvan järjestämään koulutukseen	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
	Esimerkkinä liikumisessa	Koulutus, osa uusien työntekijöiden perehdyttämistä sekä muistuttaminen säännöllisin väliajoin	keväisin koulutus, syksyisin muistutus	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	
0 - 3 vuotiaat	turvallinen liikkuminen	Valistetaan vanhempia turvallisuudesta lasten kuljettamisesta ja turvalaitteiden käytöstä. Lasten kanssa lähiympäristöön tutustuminen	Syksyn vanhempainillassa		lapsiryhmän henkilökunta	
3 - 5 vuotiaat	sujuva turvallinen liikkuminen	Retkillä opetellaan lasten kanssa liikkumista päiväkodin lähiympäristössä Opetellaan turvallista liikkumista mm. turvalliset leikkipaikat	toimintakauden aikana		lapsiryhmän henkilökunta	
5 vuotiaat	sujuva liikkuminen kävellen ja kypäräkäyttö pyöräillessä	turvallinen liikkuminen päiväkodin lähiympäristössä, tietoisuutta eskarissa , kananmuna-kypärä-testi	toimintakauden aikana ja pyöräkauden alkaessa		lapsiryhmän henkilökunta	
Päiväkodit ja Koulut	Turvallinen liikenneympäristö	Vaaran paikka kartoitukset ja korjaavat toimenpiteet	Syksy 2007- kevät 2008	Liikenneturva, Tiehallinto, tekninen toimi	Sektorin vastuuhenkilöt + toimenpano; tekninen toimi	Kyselylomakkeet kouluille, päiväkodeille, henkilöstölle ja vanhemmille

	Kaikilla lapsilla mahdollisuus vierailulla liikennepuistossa	Liikennepuiston rakentaminen				
Koulukuljettajat	Turvallinen koulukuljetus sekä esiopetukseen että kouluille	Kouluauton kuljettajien koulutus	syksyisin 2-3 vuoden välein	Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto	Seudullinen koulukuljetussuunnittelija	Palaute koulutuksen onnistumisesta
Vanhemmat	Esimerkillinen liikennekäyttäytyminen ja lasten opastaminen liikenteessä	Vanhempainiloissa huomioidaan liikenneturvallisuus ja kevyen liikenteen turvallisuus	Syksyllä	Liikenneturva, poliisi, päiväkodit ja koulut	Päiväkodinjohtajat ja rehtorit	Raportointi kunnan liikenneturvallisuus työryhmälle

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	PERUSOPETUS
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Koulu	Turvallinen kouluympäristö	Laaditaan koulukohtaiset liikenneturvallisuussuunnitelmat		Liikenneturva, Tiehallinto, tekninen toimi	Sektorin vastuuhenkilöt + toimenpano; tekninen toimi	Kyselylomakkeet kouluille, päiväkodeille, henkilöstölle ja vanhemmille

Koulukuljettajat	Turvallinen koulu- kuljetus	Kouluauton kuljettajien koulutus	syksyisin 2-3 vuoden välein (kerran sopi- muskaudessa)	Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto	Seudullinen koulukul- jetussuunnittelija	Palaute koulutuksen onnistumisesta
vanhemmat	Turvallisesti kävel- len kouluun. Esi- merkillinen liiken- nekäyttäytyminen ja lasten opasta- minen liikenteessä	Vanhempainilloissa huomioidaan liikenneturvallisuus ja kevyen lii- kenteen turvallisuus	Syksyllä	Liikenneturva, poliisi, päiväkodit ja koulut	Päiväkodinjohtajat ja rehtorit	Raportointi kunnan liikenneturvallisuus työryhmälle
Oppilaat	Turvallinen koulu- matka	Oppitunneilla Kiinnitetään huomi- oita turvalliseen jalankulkuun ja oman koulumatkan osaamiseen				
Oppilaat	Turvallisesti liiken- teessä	Toiminnassa kiinnitetään huomi- ota turvalliseen liikkumiseen liiken- teessä. Eri ikäisille oppilaille omat teemat liikennekasvatukseen.	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	Välitön palaute tilan- teessa
Esikoululaiset		Oman koulumatkan vaaranpaikko- jen tiedostaminen, turvallinen liikk- uminen jalkaisin	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
1 - 2 luokkalaiset		Edellisten lisäksi turvallinen liik- kuminen polkupyörällä ja liikku- minen julkisella liikenteellä, tur- vavälineiden käyttö ja vesillä liik- kumisen turvallisuus 2. luokan keväällä pyöräilyn pe- rusteita (pyöräkortti)	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
3 - 4 luokkalaiset		Edellisten lisäksi polkupyörällä lii- kenteessä	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
5 - 6 luokkalaiset		Edellisten lisäksi liikenneturvalli- suusasiat fysiikan sisällöissä ja lii- kenneympäristön laajentaminen (esim. keskusta)	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
7 - 9 luokkalaiset		Edellisten lisäksi mopoilun ja pyö- räilyn turvallisuus, ennakointi lii- kenteessä ja liikenneturvallisuus- työn perusteet	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	2. ASTEEN KOULUTUS
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Opettajat ja muu henkilökunta	Turvallinen ja esimerkille liikkuminen	Opettajien liikenneturvallisuus-koulutus 3 vuoden välein ja henkilökunnalle sekä opettajien ja henkilökunnan informointi It-kysymyksistä joka syksy.	Koulutus joka 3. vuosi alkaen yksi xxxx	Liikenneturva	Oppilaitoksen johtaja	
Kaikki opiskelijat	Liikenneturvallisuus osa opetussäiltöä	Lukuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä huomioidaan liikenneturvallisuus	Luikuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä		Oppilaitoksen johtaja	
	Teemaviikko liikenteestä	Lukuvuosisuunnitelmaan sisällytetään liikenteen teemaviikko				
Autolla liikkuvat	Turvallinen autolla liikkuminen	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta autolusta teemoina mm. hands free, turvavyöt, tilannenopeudet	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Polkupyörällä liikkuvat	Turvavälineiden käytön edistäminen	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta pyöräilystä teemoina mm. valojen ja kypärän käyttö	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Mopolla / moottoripyörällä liikkuvat	Turvallinen liikkuminen mopolla tai moottoripyörällä	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta mo-poilusta ja moottoripyöräilystä teemoina mm. turvallinen tilanne-nopeus ja liikennesäännöt	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Jalankulkijat	Turvallinen liikkuminen jalkaisin	Ohjeistetaan jalankulun säännöistä, reitin valinnoista ja liikkumisesta oppilaitoksen ympäristössä	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:
**NUORISO- JA VAPAA-
AIKAPALVELUT**
**SEUDULLINEN RYHMÄ
VASTUUHENKILO**

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA	
Henkilökunta	Liikenneturvalli- suusosaamisen yl- läpito	Liikenneturvallisuu- saiheinen kou- lutus joka 5. vuosi	Keväisin	Liikenneturva	Sektorin vastuuhengi- lö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle	
Alakouluikäiset	Turvallisesti saa- vutettavat palvelut	Lähipalvelut ja turvallinen kulku nuorisopalveluihin nuoremmille ikäluokille (alakouluikäiset) valis- tamalla ja puutteita tunnistamalla	Ympäri vuoden	Koti, koulu, poliisi	Lahden nuorisotoimen henkilökunta	Palveluverkko suun- nitelma	
Nuoret		Keskitetyt turvallisesti saavutet- tavat palvelut (yläkouluikäiset) valistamalla ja puutteita tunnis- tamalla	Ympäri vuoden	Liikennesuunnittelu	Lahden nuorisotoimen henkilökunta	Turvallisuussuunni- telma, riskikartoituk- set	
		Tilojen liikennejärjestelyjen tur- vallisuus	Ympäri vuoden	Rakennussuunnittelu	Koko henkilökunta	Turvallisuussuunni- telma, riskikartoituk- set	
		Liikenneasenteisiin vaikuttaminen	Yleisen liikenneturvallisuuden ko- rostaminen kaikessa toiminnassa	Ympäri vuoden		Koko henkilökunta	Tapahtumatilastot
			Liikenneaihteiset teemaviikot ja tapahtumat	Kevät/syksy	Koti, koulu, poliisi, Liikenneturva	Tilojen henkilökunta	Tapahtumatilastot
	Päihteetön liikenne	Päihteiden käyttöön puuttuminen ja päihteistä valistaminen nuori- sotiloissa	Jatkuva alkaen syksy 2007	Poliisi	Tilojen henkilökunta		

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI	TYÖIKÄISET
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Lahden kaupungin henkilöstö	Työmatkaturvallisuuden parantaminen	Työmatkaturvallisuus kampanjan avaus -ja tiedotustilaisuus	7.6.2007	Liikenneturva, IF, Poliisi ja Liikennesuunnittelu	Teuvo Naukkarinen	
		Työmatkatutkimus käynnistetään. Syksyllä heijastimien jakoa ja Tekyn kanssa tutkimusten tulosten selvittelyä ja ongelmien kuntoon saattaminen.	Syksy 2007			
Kuntien henkilöstö	Päihteetön liikenne	Päihteiden käytön ennalta vähentäminen ja estäminen liikenteessä valistuksella ja pistokokein	jatkuva alkaen syksy 2007	poliisi	Työsuojelun vastaavt	
Työterveyshuollon asiakkaat	Turvavälineiden käyttäminen	Työterveyshuollon asiakkaita muistutetaan turvalaitteiden käytöstä. Lisäksi odotustiloissa aiheeseen liittyvää materiaalia				
Kaikki kuntalaiset	Liikenneturvallisustiedon lisääminen	liikenneturvallisuusryhmä tiedottaa valitusta aiheesta kuntalaisia. Vuoden 2007 teemana suojatien kunnioittaminen/turvallinen tien ylittäminen	2007 syksy	Liikenneturva	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä	
Ammattiautoilijat	Turvallisuuden huomioiminen	Työterveyshuolto huomioi ammattiautoilijoiden ajokunnon ja korostaa heille esimerkin merkitystä			Työterveyshuolto	
Suuret työnantajat	Työmatkaturvallisuuden parantaminen	Työmatkaturvallisuuden edistämisen tiedottamalla ja	2007 syksy			

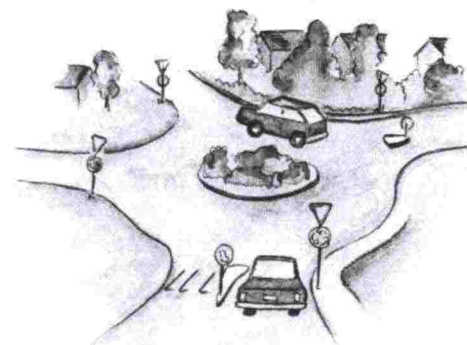
LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	IÄKKÄÄT JA VAMMAISET
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
	Turvallinen liikkuminen autolla	Henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus osallistua ennakoivan ajon kurssille	loka-marraskuu, joka 5. vuosi alkaen syksystä 2008	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Kehitysvammaiset	Turvallisen omaehtoisen liikkumisen edistäminen	Konkreettiset ja lyhyet turvallisuusaiheiset tietoiskut vuoden aikana liittyen	Vuoden ajan mukaan	Liikenneturva	Ohjaajat, asuntola, työkeskus	nimetty henk. tai ryhmä
		Omaan lähiympäristöön perehdyttäminen	tarpeen vaatiessa	ohjaajat, poliisi, liikenneturva	Ohjaajat, asuntola, työkeskus	" "
Muut vammaiset		Tietoiskut turvalliseen liikkumiseen liittyen	Erityisesti ennen liukkaita kelejä	Vammaisjärj. Liikenneturva	järjestön edustaja	" "
Iäkkäät		Tietoiskut ja tapahtumat	kevät syksy	Vanhusten kanssa työskentelevät	kotihoito, omaiset	" "
Kaikki asiakkaat	Osaamisen lisääminen ja asenteiden kehittäminen turvalliseen liikkumiseen	Opastaminen julkisen liikenteen käyttöön	kevät, syksy	Sos.toimi, poliisi tekninen toimi	vastuuhenkilöksi nimetty	" "
		Turvavälineiden tarkastaminen ja käytön opettaminen	läpi vuoden tarpeen vaatiessa	välineitä jakavat, ohjaajat, hoitajat		" "
		Uusien liikennemerkkien ja -sääntöjen selko-opastus	tarpeen vaatiessa	Poliisi, Liikenneturva	nimetty asiantuntija	" "
		Esteettömän liikenneympäristön luominen	aina uutta suunniteltaessa	Tekninen toimi, Tiehallinto	suunnittelusta vastaava	" "
	Kampanja suoja- teiden turvallisuudesta	Liikenneturvallisuuksuystyössä kiinnitetään huomio iäkkäiden turvalliseen tien ylittämiseen eri keinoin (tiedotusvälineet, tilaisuudet, julkiset tilat)	kevät 2008	Liikenneturva, poliisi, tiedotusvälineet	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	TEKNINEN TOIMIALA
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus sekä Tieturva I ja II vaatimusten mukaan käytynä	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Tilaaaja / tuotanto		Uusista liikennejärjestelyistä tiedottaminen, menettelytapojen yhdenmukaistaminen		Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
		Ohjeistus, miten liikenneturvallisuus huomioidaan kuntien rakennushankkeissa. Seudullisesti yhteinen ohjeistuslista.	Toteutetaan syksyllä 2007 ja jaetaan yksiköihin	Tiehallinto		
Tuotanto	Turvallinen tietyömaa	Koulutuksen avulla huomioidaan turvallisuus työmaakaäytännöissä	Ympäri vuoden	Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
		Pääurakoitsijalta vaaditaan aina Tieturva II ja aliurakoitsijoilta Tieturva I	Ympäri vuoden	Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
Asukkaat	Turvallinen ajokäyttäytyminen uudessa liikenneympäristössä	Opastus miten uudessa liikenneympäristössä liikutaan esim. tiedotusvälineiden avulla	Ympäri vuoden	Poliisi, tiedotusvälineet	Suunnittelija	
	Turvallinen liikenneympäristö	Palaautejärjestelmä liikenteen ongelmapaikoista. Vuorovaikutuksen lisääminen suunnittelun ja kunta-laisten välillä	Ympäri vuoden	tiedotusvälineet	Suunnittelija	

5 LIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI SEUDULLA

Kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelman tarkoituksena on luoda perusta jatkuvalle liikennekasvatustyölle, jonka avulla vaikutetaan ihmisten asenteisiin ja käyttäytymiseen liikenteessä. Liikenneturvallisuuksuustyön kehittämis- ja organisointisuunnitelma on laadittu seudun kuntien yhteisenä seudullisena prosessina. Tällä tavoin on tuotettu seudun liikenneturvallisuuksuustyölle yhteiset tavoitteet. Suunnitelman systemaattinen toteuttaminen saa kunkin hallinnonalan sekä kunnan toimimaan omalta osaltaan tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelmassa on määriteltä myös konkreettisia toimia toteutettavaksi lähitulevaisuudessa (toimintasuunnitelmat). Suunnitelmallisen toiminnan takamiseksi kaikille hallinnonaloille on nimetty vastuuhenkilöt, jotka huolehtivat omalla tahollaan suunnitelman toteuttamisesta.

Toimintasuunnitelmien laadinnassa ja toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat olleet henkilöt, jotka päivittäisessä työssään ovat tekemisissä eri ikäisten kuntalaisten kanssa. Tällä on pyritty varmistamaan, että toiminta on osa päivittäistä työtä, toteutus on taloudellisesti, ajallisesti ja henkilöresurssien perusteella mahdollista, toiminta on mielekästä ja se kiinnostaa kohderyhmää ja toteuttajat hallitsevat asiansa.

5.1 Liikenneturvallisuuksuustyön kehittämisprosessi suunnitelman aikana

Liikenneturvallisuuksuunnitelman laatiminen on jo sinällään tärkeä prosessi liikenneturvallisuuksuustyön tehostamiseksi. Työn aikana kuntien ryhmät ja mukana olevat sidosryhmät joutuvat miettimään liikenneturvallisuuksustilannetta, liikenneturvallisuuksuustyötä sekä kehittämisen mahdollisuuksia. Myös tyhmiin toiminnan kannalta prosessi on merkittävä, sillä suunnittelutyön aikana kuntien ryhmät ovat kokoontuneet kaksi kertaa ja seudullinen ryhmä useita kertoja. Nämä ryhmät ovat organisoituneet työn aikana ja kuntien kokouksissa on sovittu työn jatkosta. Tämä suunnittelutyön aikana käynnistetty kokouskäytäntö toimii pohjana myös tulevassa liikenneturvallisuuksuustyössä, jossa nykytilan ja kehittämisen asemesta ryhmän päähuomio kiinnittyy käytännön liikenneturvallisuuksuutöhön.

Etelä-Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuksuustyön kehittämisprosessi alkoi nykytilanteen selvityksellä vuoden 2007 alusta. Nykytilanne kartoitettiin työn ohjausryhmälle sekä kuntien liikenneturvallisuuksuryhmiin kohdistuneella kyselyllä.

Kyselyssä sekä ohjausryhmän kokouksissa oli huomattavissa myönteinen tahtotila seudullisen liikenneturvallisuuksuustyön kehittämiseksi. Myös Etelä-Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa oli päätetty seudullisen liikenneturvallisuuksuryhmän perustamisesta. Näillä perusteilla seudulle kehitettiin seudullinen liikenneturvallisuuksuryhmä.

Ensimmäisessä (14.3.2007) KVT-seminaarissa käsiteltiin hallintokuntien järjestäytymistä, toimintasuunnitelmia ja erilaisia liikenneturvallisuustyön organisomismalleja (luku 8.7.). Työtä jatkettiin kuntien liikenneturvallisuusryhmien kokouksissa, joiden tuloksena:

- Seudullisen liikenneturvallisuusryhmän lopullisen organisoinnin määrittäminen
- Hallintokuntien toimintasuunnitelmien läpikäyminen ja seudullisen liikenneturvallisuusryhmän toimintasuunnitelman lähtökohtien määrittäminen.

Kuntien liikenneturvallisuusryhmien kokouskierroksen sekä 1- liikenneturvallisuusfoorumin yhteydessä laadittiin liikenneturvallisuustyön kasvatus- valistus- ja tiedotustyön alustavat toimintasuunnitelmat lähivuosille. Hallintokuntien toimintasuunnitelmat ovat kappaleessa 9.

Työn tavoitteita ja käytännön mahdollisuuksia arvioitiin työpajassa 15.10. Tuon työpajan tuloksena:

- Seudun painotus liikennekasvatustyöhön on oikea
- Tiedon kulku eri tahoille on tärkeää; luottamushenkilöt, kuntalaiset ja lt-ryhmät
- Liikenneturvallisuus –toimija malli syytä ottaa harkintaan, kunhan nähdään miten ryhmät lähtevät toimimaan ja toimintasuunnitelma toteutumaan
- Liikenneturvallisuusongelmia asenteiden höltyminen; ajonopeudet, alkoholi, turvavälineet

5.2 Liikenneturvallisuustyön nykytila seudulla

Seudun liikenneturvallisuustyön nykytilannekartoitus toteutettiin asiantuntijakyselynä keväällä 2007. Kyselyyn vastasivat kuntien liikenneturvallisuusryhmien jäsenet. Seudun liikenneturvallisuustyö ei vastaajien mielestä ole ollut viime vuosina riittävän aktiivista. Tehty työ on ollut mielekästä, mikä antaa hyvän pohjan toiminnan kehittämiseksi. Työajan ja rahoituksen puute koettiin isommalta osin työtä haittaaviksi. Näistä työajan puute koettiin hieman suurempana ongelmana. Liikenneturvallisuussuunnitelman uskottiin yksimielisesti auttavan kuntien liikenneturvallisuustyössä ja lähes yhtä yksimielisesti toivottiin päätöksentekijöiden vahvempaa sitouttamista liikenneturvallisuustyöhön. Materiaalin saatavuudessa koettiin olevan jonkin verran ongelmia. Eniten materiaalin puutteen kokivat ongelmana koulupuolen vastaajat.

Tukea liikenneturvallisuustyöhön vastaajat kaipasivat Tiehallinnolta, Liikenneturvalta ja yrityssektorilta. Poliisilta on koettu saadun jo aiemmin tukea liikenneturvallisuustyöhön.

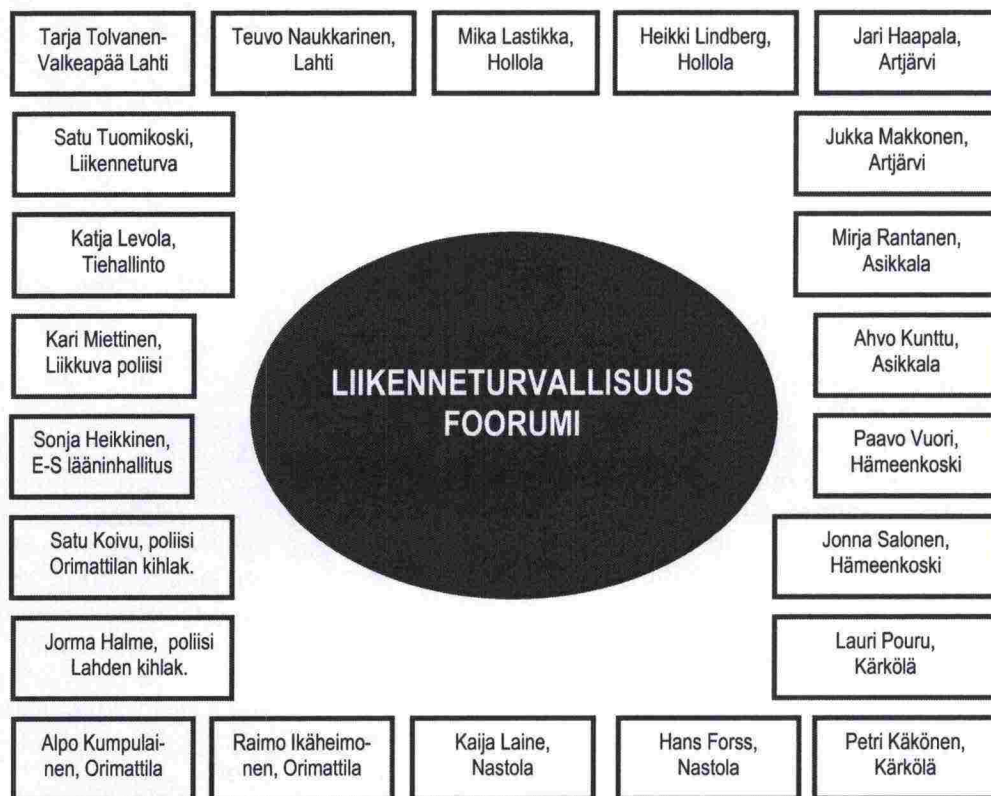
Työn aikana liikenneturvallisuustyö on aktivoitunut, eri hallinnon alat ovat saaneet edustajan liikenneturvallisuusryhmään ja sekä seudullinen että kunnalliset liikenneturvallisuusryhmät ovat kokoontuneet.

5.3 Liikenneturvallisuuksuustyön organisoiminen seudulla

Seudun liikenneturvallisuuksuryhmä

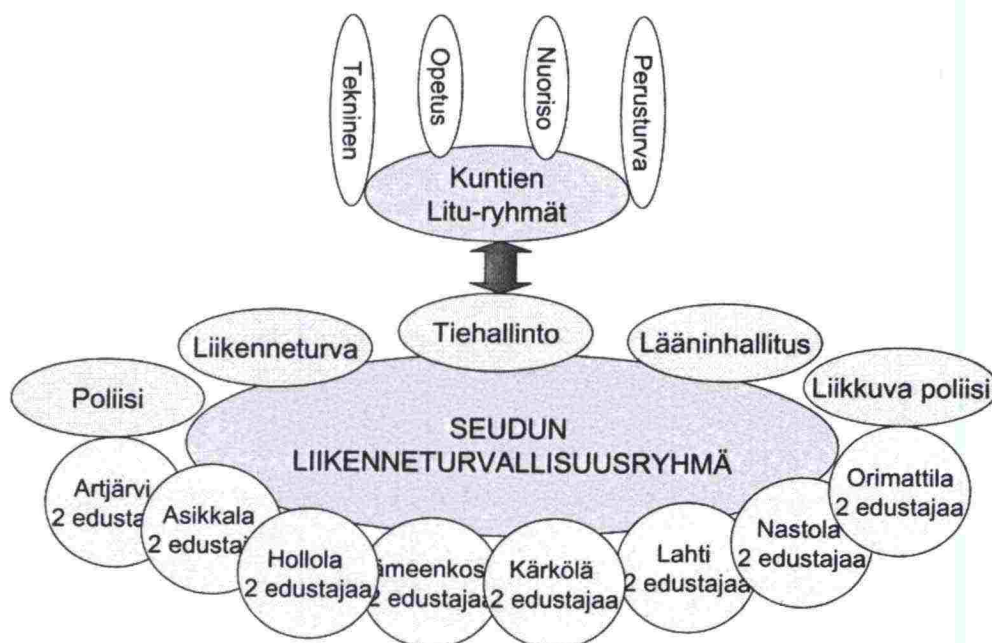
Työn aikana seudulle nimettiin liikenneturvallisuuksufoorumi, jonka on määrä jatkaa suunnitteluhankkeen jälkeen toimintaansa seudullisena liikenneturvallisuuksuryhmänä. Seudullisessa liikenneturvallisuuksuryhmässä on edustus kaikista kunnista ja eri hallinnonaloilta. Seudullinen liikenneturvallisuuksuryhmä vastaa työn aikana laaditun toimintasuunnitelman toteutumisesta.

Kunnissa on lisäksi olemassa liikenneturvallisuuksuryhmät. Kuntien ryhmien tehtävänä on paikallisten liikenneturvallisuuksuongelmien esiin nostaminen ja toiminnan edistäminen kunnan sisällä. Pääpaino liikenneturvallisuuksuustyössä on kuntien ryhmillä, joiden toiminta tehokkaimmin tavoittaa kuntalaiset. Seudullinen ryhmä koordinoi yhteistyötä eri hallinnon alojen välillä sekä tukee kuntien ryhmien työtä mm. yhteisten teemojen valinnassa ja tiedottamisessa.

Kuva 5.3-1 Liikenneturvallisuuksufoorumin kokoonpano

Kuvassa 5.3-2 on esitelty seudulle kehitetty KVT-työn organisoimismalli. Malleja on käsitelty tarkemmin luvussa 8.7. Etelä-Päijät-Hämeen liikenneturvallisuuksuustyöstä vastaavat ensisijaisesti kuntien liikenneturvallisuuksuryhmät. Seudullisen ryhmän roolina on edistää yhteistyötä hallintokuntien välillä, saada aikaan synergiaa tiedotuksessa ja toiminnassa sekä tukea kuntien työn ideointia, järjestää osaltaan rahoitusta liikenneturvallisuuksuustyölle ja liikenneturvallisuuksuustyön seuranta.

Kuva 5.3-2 Seudullinen liikenneturvallisuuksuustyön organisointi

Kuntien liikenneturvallisuuksuryhmät

Seudun kunnissa on pääosin ollut olemassa olevat liikenneturvallisuuksuryhmät. Osaan kunnista ryhmä nimettiin vasta työn aikana. Kuntien liikenneturvallisuuksuryhmät vastaavat tulevaisuudessa ensisijaisesti seudulla tehtävästä liikenneturvallisuuksuustyöstä. Liikenneturvallisuuksuryhmissä on edustus kaikista hallintokunnista sekä tarvittavista sidosryhmistä. Ryhmien tukena ovat laaditut suunnitelmat sekä kuntakohtaisessa tarkemmin määritellyt ryhmien tehtävät.

Kunnan ryhmällä on tärkeä rooli seurannassa ja kuntaryhmien on syytä nimetä henkilö vastaamaan seurantatietojen kokoamisesta eri hallinnon aloilta sekä liikenneturvallisuuksustilanteesta. Seuranta on tärkeää mm. rahoituksen saamiseksi kuntien lit-ryhmien toimintaan.

Taulukko 5.3-1 Kuntien liikenneturvallisuuksryhmien kokoonpano

Artjärvi	Asikkala	Hollola	Hämeen- koski	Kärkölä	Lahti	Nastola	Orimattila
Anna Major	Mirja Rantanen	Jorma Kainulainen	Paavo Vuori	Marja-Liisa Tapanila	Johanna Lahtimo	Hans Forss	Merja Hytönen
Jari Haapala	Aija Viikkilä	Seppo Tiainen	Tero Heinonen	Petri Kähkönen	Heikki Vuori	Kaija Laine	Jari Railio
Jukka Makkonen	Ahvo Kunttu	Heikki Lindberg	Jonna Salonen	Lauri Pouru	Matti Hoikkanen	Tarja Vesikko	Marja Borg
Tiina Lepistö	Samuli Kantola	Eero Eho	Markus Rantsi	Merja Joutjärvi	Ritva Jokinen	Viljo Leppänen	Katja Jokelainen
Tuija Jussila	Merja Kommeri	Taina Pitkäsalo	Reijo Eloranta	Maire Suominen	Teuvo Naukkarinen		Raimo Ikäheimonen
Kimmo Kuparinen	Mika Forsberg	Eeva Mikkilä	Ari Löppönen / poliisi		Mervi Heininen		Martti Heinonen
Satu Koivu / poliisi		Mika Lastikka			Virpi Heino		Alpo Kumpulainen
		Johanna Kallioma			Tarja Tolva- nen-Valkeapää		Tero Seppä- nen / poliisi
		Asko Raita / poliisi			Eero Taivainen		Satu Koivu / poliisi
		Jaakko Arvela / autokoulu			Pauli Turunen		
					Mikko Markku- la / Koiviston auto		
					Liisa Aaltonen / Osuuskauppa		

5.4 Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Toteutus käytännössä

Sekä seudullinen liikenneturvallisuuksryhmä että kuntien liikenneturvallisuuksryhmät tulevat kokoontumaan jatkossa vähintään vuosittain. Seudullisen liikenneturvallisuuksryhmän tehtävänä on koordinoita seudun liikenneturvallisuuksuustoimintaa. Pääpaino käytännön työssä on kuitenkin kuntien ryhmillä.

Tärkeää on, että ryhmät pyrkivät etenemään työssä pienin askelin ja toteuttamaan niitä toimia joihin resurssit riittävät.

Toimintasuunnitelmat toimivat tämän työn apuvälineenä. Toimintasuunnitelmista on helposti nähtävissä lähivuosille suunnitellut koulutus-, valistus- ja tiedotustyön teemat ja tavoitteet, toimenpiteet, toiminnan ajoitus, yhteistyötahot, vastuuhenkilöt sekä seurantamenetelmät. Toimintasuunnitelmia päivitetään tarpeen mukaan esim. vuosittain tai kerran kahdessa vuodessa ryhmien kokoontumisissa.

TIEH 1000167